

Metsänhoitoosastomme m.m. poikkileikkauksia Suomen eri puulajeista, tervamilunmalli y.m.

Elävä perintö ja dynaaminen museo tulevaisuutta tekemässä

Pohjois-Pohjanmaan kulttuurifoorumi
23.3.2023

Leena Paaskoski
Kehittämisohtaja, Suomen Metsämuseo
Lusto & Museologian työelämäprofessori,
FT, dos., Jyväskylän yliopisto

Mikä on museo?

Elävä perintö ja aineeton käänne muuttavat museoita
Dynaaminen museo muuttaa kulkusuuntaa

Mikä on museo

The background of the slide is a light beige color. On the right side, there are several thin, white, wavy lines that curve from the top towards the bottom, creating a sense of movement and depth.

KOKOELMA

KÄYNTIKOHDE
PAIKKA
RAKENNUS
NÄYTTELY

PALVELU

KONSEPTI TAI TOIMINTATAPA

KÄVIJÄT
VIERAAT
ASIAKKAAT
YLEISÖ

MUSEON KÄYTTÄJÄT

Museo

Museo on pysyvä, taloudellista hyötyä tavoittelematon, yhteiskuntaa ja sen kehitystä palveleva laitos, joka on avoinna yleisölle ja joka **tutkimusta ja opetusta edistääkseen ja mielihyvää tuottaakseen** hankkii, säilyttää, tutkii, käyttää tiedonvälitykseen ja pitää näytteillä aineellisia ja aineettomia todisteita ihmisestä ja hänen ympäristöstään.

ICOM / vanha museomääritelmä

A museum is a not-for-profit, permanent institution in the service of society that researches, collects, conserves, interprets and exhibits tangible and intangible heritage. Open to the public, accessible and inclusive, museums **foster diversity and sustainability**. They operate and communicate ethically, professionally and with the participation of communities, offering varied experiences for education, enjoyment, reflection and knowledge sharing.

ICOM 24.8.2022 / new museum definition

Tavoitetilat ja visiot 2030

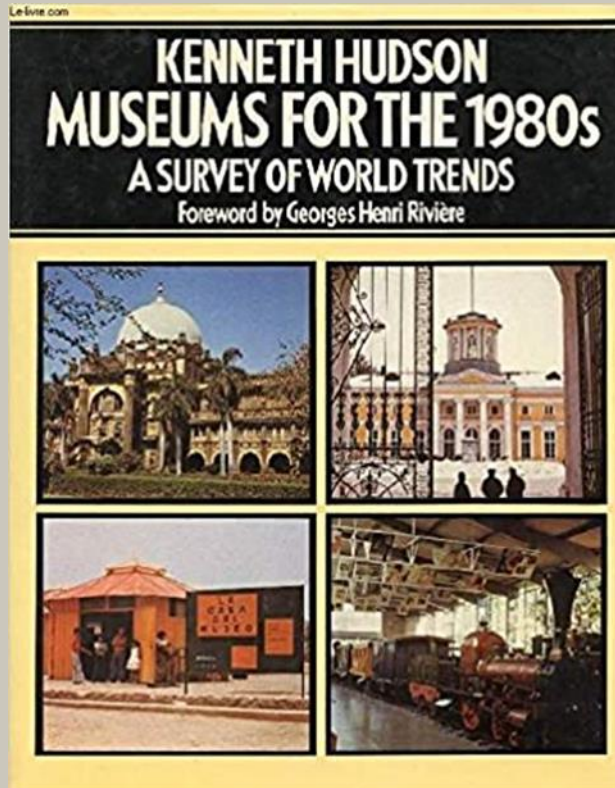
Museot ovat **aktiivisia** ja **näkyviä** toimijoita yhteiskunnassa. Ne ovat **aloitteen tekijöitä** ja osallistujia ajankohtaisissa keskusteluissa sekä toimivat rohkean ja avoimen vuorovaikutuksen foorumeina. Museoiden näyttelyt kiinnostavat ajankohtaisuudellaan kansainvälistäkin yleisöä. Museot toimivat yhä tiiviimmin yhdessä **ihmisten ja yhteisöjen kanssa...**

Mahdollisuuksien museo. Opetus- ja kulttuuriministeriön museopoliittinen ohjelma 2030. (2018)

Kulttuuriperinnön merkitys yhteiskunnan voimavarana on vahvistunut ja sen seurauksena ihmisten elämänlaatu parantunut: kulttuuriperintö toimii siltana ihmisten välillä ja tarjoaa **ratkaisuja kestävän tulevaisuuden rakentamiselle.**

*Valtioneuvoston periaatepäätös
kulttuuriperintöstrategiasta 2023–2030. (2023)*

Tulevaisuuden museo

Kaikkien museoiden tulee säännöllisesti kysyä itseltään:
Miksi tämä museo on olemassa?
Kuinka relevantti se on tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa
ja nyky-yhteiskunnan tarpeiden näkökulmasta?

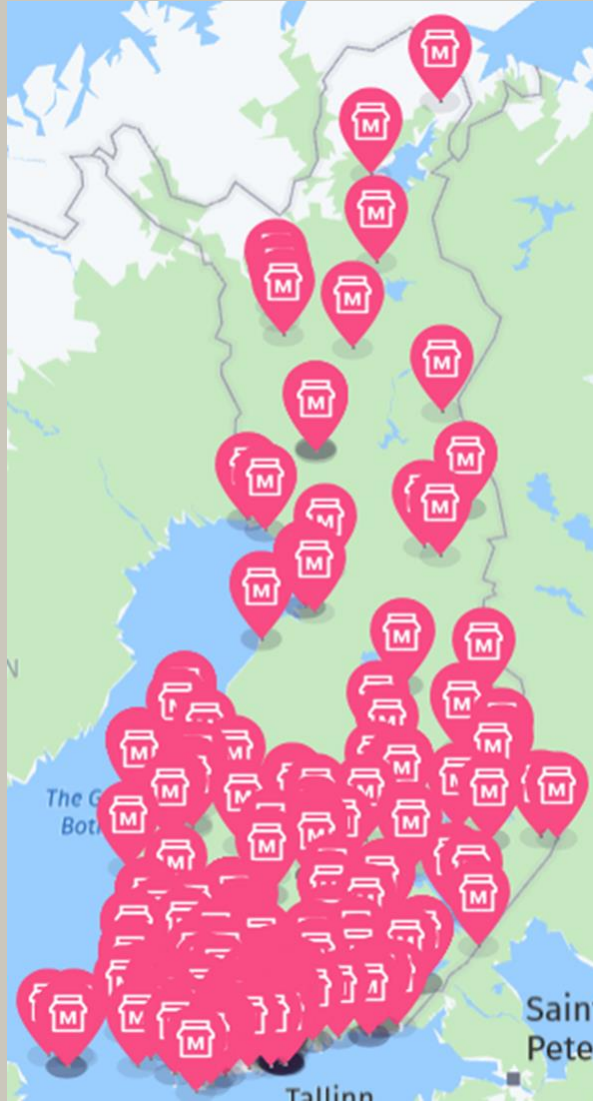
Kenneth Hudson 1977.

Museoiden on seurattava muutosta säilyttääkseen
uskottavuutensa yhteiskunnassa.

Peter van Mensch & Leontine Meijer-van Mensch 2015.

Suomessa

Yli 1000 museota

Kaikkialla

Erikokoisia ja erilaisia

Valtakunnallisia ja paikallisia

Alueellisia ja temaattisia

7 milj. museokäyntiä vuodessa

350 000 museokorttia

4 milj. Finna-käyntiä vuodessa

30 milj. Finna-toimintoa vuodessa

Museot ovat lähellä ihmisiä ja yhteisöjä
Museot kiinnostavat

**Elävä perintö ja
aineeton käänne
muuttavat museoita**

Kulttuuri

Kotliannor

Kupyn

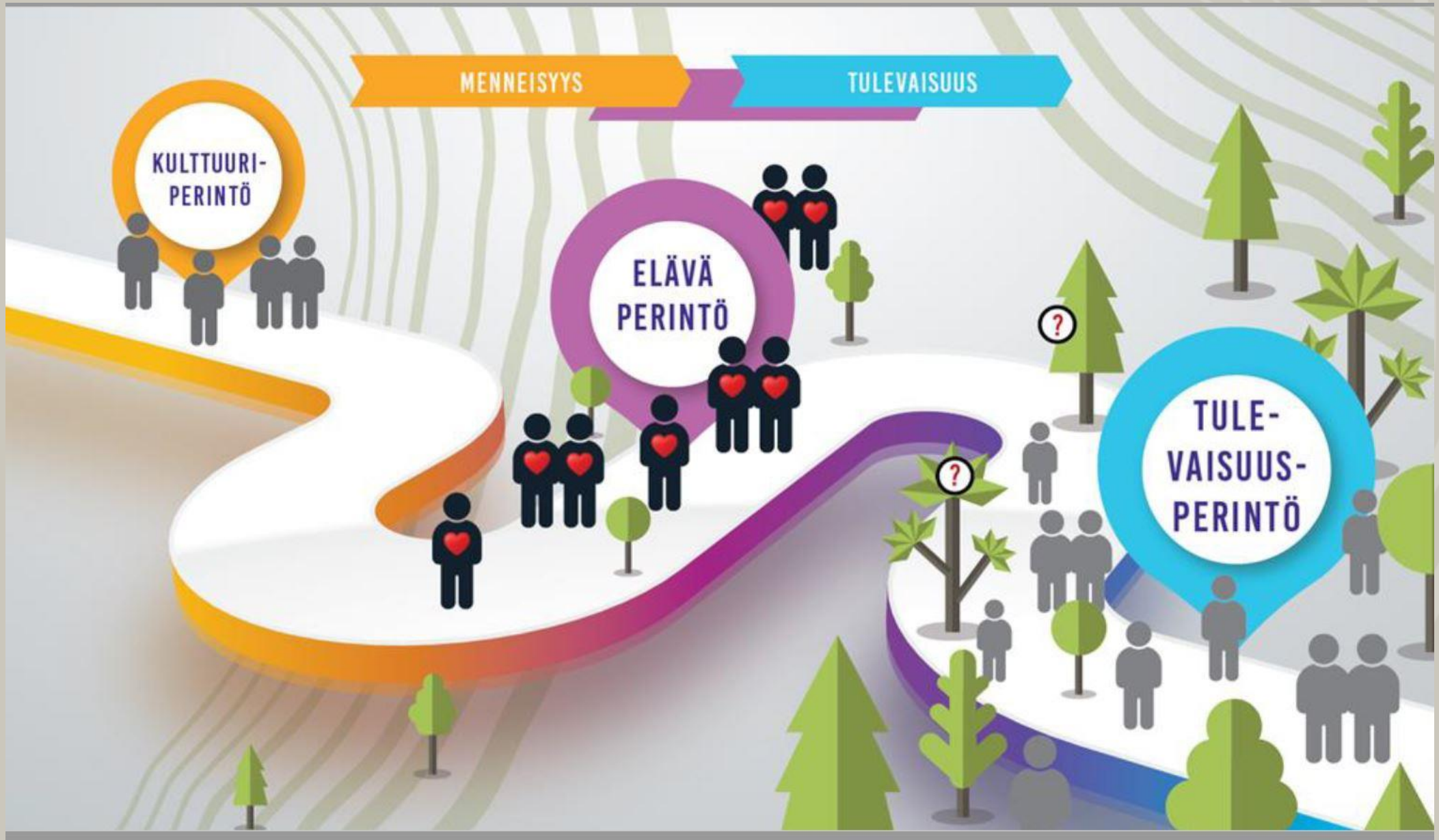
MENNEISYYS

TULEVAISUUS

KULTTUURI-
PERINTÖ

ELÄVÄ
PERINTÖ

TULE-
VAISUUS-
PERINTÖ

Aineeton käänne

Paradigmanmuutos aineettoman kulttuuriperinnön korostamiseen.

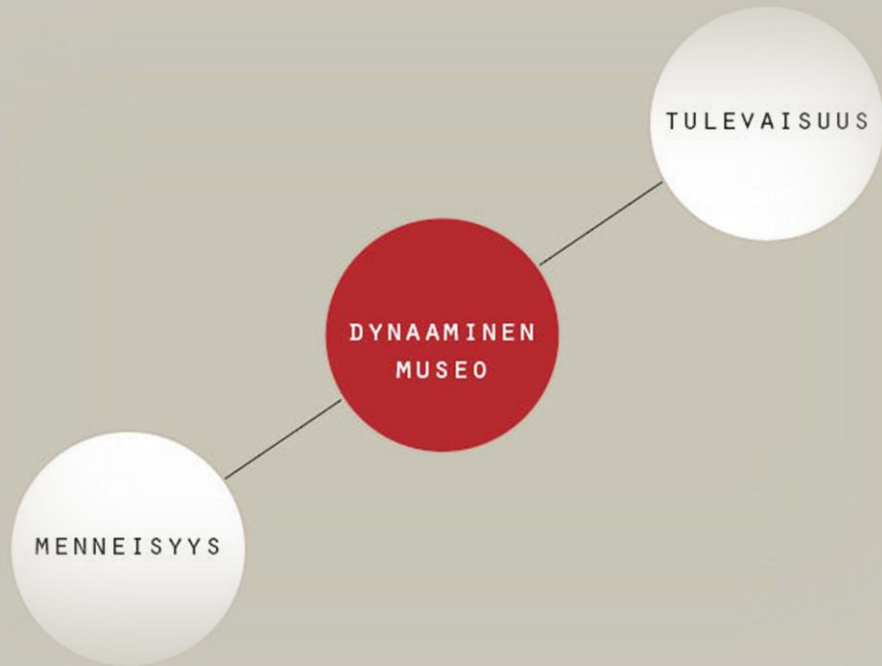
Museoissa aineeton käänne on voimistunut Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan yleissopimuksen myötä (2003). Aineeton käänne painottaa esimerkiksi museokokoelmien merkityksiä ja elävää perintöä.

Siivonen 2019; Paaskoski et al. 2022.

**Dynaaminen museo
muuttaa kulkusuuntaa**

Dynaaminen museo

Yhteiskunnallisesti vaikuttavamman museon toimintamalli

Museo käyttää vahvuuksiaan ja kykyjään siellä, missä sitä yhteiskunnassa erityisesti tarvitaan, esimerkiksi kulttuurisen kestävyysmurroksen tukemisessa.

Menneisyyden ymmärrys auttaa rakentamaan tulevaisuutta

Metsien loppumisen pelko

Miten suomalainen metsänhoito oikein sai alkunsa?

[Linkki Youtube-videoon >](#)

Puulla parempiin päiviin

Miten rakennettiin suomalaisen hyvinvointivaltion perusta?

[Linkki Youtube-videoon >](#)

Tulossa

- Kansallisaarten omistajat – Miten suomalainen yksityismetsänomistus on syntynyt?

Museoiden avulla voi tarkastella ja ymmärtää ihmiskuntaa, kulttuuria ja muutosta eri aikoina ja paikoissa.

Ajankohtaiset globaalit, kiihtyvät epäjatkuvuudet ja epävarmuudet pakottavat museot osallistumaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Ne eivät voi olla vain tarkkailijoita ja dokumentoijia.

Niiden pitää osallistua kulttuurisen kestävyysmurroksen tekemiseen tulevaisuusajattelun ja elävän perinnön keinoin.

Paaskoski et al. 2022.

Museon supervoimia

Aikaulottuvuuden ja kulttuurin jatkuvan muutoksen ymmärrys

Luotettavuus, kulttuuriperintö ja todistusvoima

Kyky rekonstruoida ja representoida menneisyyttä, elämyksellinen tieto ja ymmärrys

Hyvinvoinnin ja empatian tuottaminen

Identiteettien rakentaminen ja tukeminen

Sivistyksen kasvattaminen sen laajassa merkityksessä (ekososiaalinen sivistys)

Kyky osallistaa ja vuorovaikuttaa, turvallisuus

Museologinen ajattelu (erinomainen kyky käyttää työkalua)

”Soft eyes” (laaja näkökyky)

Tulevaisuusperintökokoelmia?

Museokokoelmat, joita dynaaminen museo yhdessä yhteisöjensä kanssa käyttää ja merkityksellistää tulevaisuusperintöä luodakseen. Kaikki museokokoelmat voidaan nähdä kulttuurista transformaatiota tuottavina tulevaisuusperintökokoelmina.

Paaskoski et al. 2022.

Sivistys ja museot

Se kasvattava vaikutus, mikä historiallisella museolla on koko kansaan, on tuttua kaikille niille, joilla on ollut tilaisuutta nähdä suuremmissa sivistysmaissa, kuinka sellaisia kokoelmia työvapaina päivinä saartaa kaikkiin säätyihin ja ikäluokkiin kuuluva ihmistulva, joka innokkaalla harrastuksella katselee helpon yleiskatsauksen mukaisesti järjestettyjä muistoja esi- isäin ajoilta. **Vasta sillä tavoin tulee historia kansalle eläväksi eikä mikään ylennä ja vahvista kansallishenkeä enemmän kuin elävä tieto oman maan historiasta.**

E.N. Kansallismuseo vai eikö? Suomen Museo 1894 nro 4.

Ekososiaalinen sivistys ja dynaamiset museot

Ekososiaalinen sivistys on luonnon ja toisten ihmisten kannalta keskeisten taitojen ja ajattelutapojen kokonaisuus. Siihen lasketaan esimerkiksi kyky tarkastella omien valintojen tai kulutustottumusten seurauksia.

Paaskoski et al. 2022.

Museo voi olla johdattamassa meitä sellaiseen luontosuhteeseen, kulttuuriin ja elämäntapaan, joka mahtuu luonnon kantokyvyn rajoihin!

Lähteitä

Hudson, Kenneth 1977. Museums for the 1980s. A Survey of World Trends. Unesco.

Mattila, Mirva (toim.) 2023. Valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiasta 2023-2030.

<https://okm.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-383-895-6>

Mattila, M. (toim.) 2018. Mahdollisuuksien museo. Opetus- ja kulttuuriministeriön museopoliittinen ohjelma 2030.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-557-0>

Paaskoski, L., Siivonen, K., Vähäkari, N., Latvala-Harvilahti, P., Pelli, P., Granlund, M. & Hujala, T. 2022.

Dynaaminen museo ja tulevaisuusperintöverstas. Käsikirja museoiden ekososiaaliseen sivistystyöhön. Luston julkaisuja 6.

Savonlinna: Suomen Metsämuseo Lusto. https://issuu.com/luston_julkaisuja/docs/978-952-69018-8-6

Siivonen, K. 2019. Intangible cultural heritage will revolutionise the future. Wohin geht die Reise? Eine Geburtstagsgabe für

Johanna Rolshoven 2019. Eds. Sabine Eggmann, Susanna Kolbe & Justin Winkler. Akroama: Basel.

Suomen Museo 1894 nro 4. Suomen Muinaismuisto-Yhdistyksen Kuukauslehti.

van Mensch, P. & Meijer-van Mensch, L. 2015. New Trends in Museology. Celje: ICOM Slovenia.

Kiitos!

leena.paaskoski@lusto.fi

Esityksen kuvat: Lusto ja L. Paaskoski

www.lusto.fi